

LBRIS

We know  
books

IEROMONAH  
NECTARIE MOROZOV

# TAINA CARE ȚINE O VIAȚĂ

*Cum să-ți găsești iubirea  
și fericirea familială*

Traducere din limba rusă  
Adrian Tănăsescu-Vlas

editura  
**Σοφία**

București

## Cuprins

### PARTEA ÎNTÂI

1. Nu este bine omului să fie singur? . . . . . 5
2. Cum să-ți dai seama cine ți se potrivește . . . . . 21
3. Teama de a intra într-o relație . . . . . 33
4. Sentimentele neîmpărtășite . . . . . 42

### PARTEA A DOUA

1. Dragoste sau contrafacere? . . . . . 57
2. Apropierea trupească înainte de cununie nu permite adevărata cunoaștere reciprocă. . . . . 73
3. Gata de căsătorie . . . . . 90

### PARTEA A TREIA

1. „Un singur trup” – Taina care ține o viață . . . . 107
2. Familia creștină și problemele planificării  
familiale . . . . . 120
3. Adulterul . . . . . 139
4. Divorțul: nu există ieșire? . . . . . 165
5. Cum să treci peste moartea omului drag . . . . 180



## PARTEA ÎNTÂI

## CAPITOLUL 1

NU ESTE BINE OMULUI  
SĂ FIE SINGUR?

*Cu mine nu e cineva –  
Ah, de-aș găsi pe cineva!  
Întreaga lume-aș colinda,  
Ca să gădesc pe cineva,  
Ca să gădesc pe cineva,  
Întreaga lume-aș colinda...<sup>1</sup>*

Încă din copilărie citim în povești, auzim în discuțiile purtate de adulți că fiecare om trebuie să-și găsească pe cineva. În acest „să gădesc pe cineva” s-ar cuprinde, parcă, un focar de rosturi al vieții. Devenind adolescenți, începem noi înșine să simțim – unii mai puternic, alții mai slab – că *nu este bine omului să fie singur* (Fac. 2, 18). În mintea noastră, singurătatea este sinonimă cu inutilitatea, cu faptul de a fi abandonat. Cei care

---

<sup>1</sup> Cântec dintr-un celebru film sovietic, ale cărui versuri reprezintă o traducere liberă după poezia *For the Sake O' Somebody* a poetului scoțian Robert Burns (*n. trad.*).

LIBRIS

We know  
books

duc această povară știu cât este ea de grea. Despre omul ce are mulți prieteni și multe rude, dar nu are pereche, se spune că este singur. „E bărbat singur” sau „e femeie singură”, se spune despre el. Ei bine, de ce dăm o asemenea importanță dobândirii unei perechi? Poate că acest model e, pur și simplu, impus de societate, care trebuie neapărat să se perpetueze, care dorește să-i controleze pe toți și toate, care încearcă să reglementeze cumva necesitățile fiziologice naturale, să le impună un anumit cadru? Ori au dreptate, totuși, cei care simt că noi, ca niște organe-pereche, nu putem funcționa singuri, așa cum talgerele balanței nu pot ajunge la echilibru dacă unul dintre ele este gol?

**Suntem făcuți să nu fim singuri,  
și totodată suntem din fire singuri**

Căutarea jumătății constituie una dintre liniile majore ale vieții omului. Oamenii pot fi total absorbiți de realizarea năzuințelor carieristice și a planurilor ambițioase, pot considera că sensul, scopul și principalul conținut al existenței lor este slujirea societății și aproapelui, mai rar – slujirea lui Dumnezeu și unirea cu El. Și totuși, pentru cei mai mulți, realizarea vieții personale rămâne un obiectiv de cea mai mare importanță, fără ca lucrul acesta să fie perceput întotdeauna ca atare. Spre întemeierea unei familii oame-

nii tind și conștient, și inconștient, adică în mod absolut natural. De ce se întâmplă asta? Pe de o parte, răspunsul e dictat de realitatea înconjurătoare – este evident că omul suferă din cauza singurătății, din cauza faptului că nu este înțeles, și are nevoie de dragoste, de grijă, de căldură sufletească. O explicație mai profundă citim în Cartea Facerii, în cuvintele care fundamentează căsătoria, unirea a două persoane într-un singur tot: *Și a zis Domnul Dumnezeu: „Nu este bine să fie omul singur; să-i facem ajutor potrivit pentru el”* (Fac: 2, 18). Năzuința de a nu fi singur este pusă de Ziditor în firea noastră. Acest „nu este bine” nu e impus de societate, nu este născocit de filosofie – el e ceva firesc. Iată de ce căutarea jumătății devine atât de importantă.

Se întâmplă însă și ca viața de familie să se organizeze cu succes, dar omul tot să se simtă nefericit, viața lui să nu decurgă așa cum ar vrea el. Aceasta se întâmplă din cauza nepriceperii de a stabili în mod corect prioritățile. Având o soție iubitoare, un copil drag, unii suferă cumplit din cauză că nu reușesc să își atingă scopurile propuse, să câștige cât și-ar dori, să obțină recunoașterea pe care ar vrea s-o aibă. Am avut în numeroase rânduri ocazia de a vedea astfel de oameni. Năzuind spre anumite scopuri (adeseori false), omul pierde câteodată ceea ce are deja. Mai întâi se răcește propriul lui suflet, apoi și sufletul celui de alături; unitatea se sparge, vine nefericirea, se poate ajunge la deplinul *crah* al familiei.

LIBRIS

We know  
books

Câteodată, oamenii se simt singuri chiar fiind alături unul de celălalt. Într-un anumit sens, orice om este din fire singur, fiindcă este unic. Oricâți oameni ar exista de la facerea lumii până la sfârșitul ei, fiecare este irepetabil. Există oameni care se aseamănă exterior, există oameni care se aseamănă interior, există oameni între care apare o anumită înrudire – duhovnicească, sufletească, intelectuală. Nu există însă oameni care să se repete total unul pe celălalt, și de aceea unul nu va găsi niciodată la celălalt acea înțelegere, acea acceptare spre care năzuiește, pe care o dorește și o caută.

Oamenii comunică destul de superficial: își află unul altuia calitățile, interesele, particularitățile intelectuale. Aceasta se petrece însă mai cu seamă în dimensiunea orizontală, și este foarte mare riscul ca soții să ajungă, pur și simplu, să se plictisească reciproc. Probabil că spusele mele li se vor părea unora clevetire, hulă împotriva căsniciei – însă vedem tot timpul aceste lucruri. Soțul și soția se despart, și formulează cauzele astfel: „Căsnicia noastră s-a epuizat”, „Omul ăsta nu mi se mai pare interesant, caut altceva în viață”, „Căsnicia noastră a devenit cenușie, banală”. Or, toată problema este că oamenii pur și simplu nu au ajuns la acea adâncime unde se înfăptuiește adevărata cunoaștere reciprocă.

Totuși, nici măcar dragostea cea mai autentică, pe care omul o poartă întreaga viață, care nu moare, ci chiar crește și se întărește, poate,

LIBRIS

We know  
books

cu timpul, nu dă înțelegerea și acceptarea dorite. Se întâmplă ca formal să nu fii singur, ca omul cel mai apropiat să te înconjoare cu toată grija și dragostea posibile, dar suferințele tale, durerea ta să rămână oricum doar „proprietate personală”. De ce? Deoarece în fiecare dintre noi există un abis în care celălalt nu poate coborî. De acest lucru e în stare numai Domnul. Și în mod autentic omul găsește dezlegarea chinuitoarei probleme a singurătății doar în relația cu Dumnezeu.

Când omul nu pricepe – sau nu știe – acest lucru, el speră: „Acum voi întâlni pe cineva care mă va iubi, cu care mă voi căsători, și gata: voi scăpa o dată pentru totdeauna de frământarea asta.” Izbăvirea nu are însă loc, și atunci omul aruncă asupra celui de alături toată povara vinovăției pentru iluzia neîmplinită. El se consideră înșelat. Cumplita dezamăgire duce cel mai frecvent la falimentul relației, deoarece pare că alături nu se găsește omul potrivit, că trebuie căutat altul. Cunoașterea naturii singurătății ne ferește de această dezamăgire.

Poate că unii vor trage concluzia: „Fără doar și poate, cei care duc viața creștinească sunt scăpați de sentimentul singurătății.” Totuși, cugețând astfel, trebuie să evităm formalismul. Există oameni care în mod regulat merg la biserică, se spovedesc, se împărtășesc – dar care e procentul celor ce își cunosc și își înțeleg în mod profund credința? Totuși, viața creștină nu înseamnă doar

ținere a tot ce trebuie neapărat ținut, nu numai împlinire a legii, ci, mai întâi de toate, relația vie a omului cu Dumnezeu. Aceasta este căutare neconținută, creație lăuntrică neconținută. Dacă această lucrare a minții și a inimii are loc, înseamnă că omul este pe calea spre izbăvirea de singurătate, și, cu cât este mai aproape de Dumnezeu, cu atât scapă mai repede de singurătate. Iar în relațiile cu oamenii se întâmplă ceea ce spunea avva Dorothei cu celebra lui schemă a cercurilor: pe măsura apropierii de centru, adică de Dumnezeu, omul se apropie și de aproapele lui.

Eu nu m-aș încumeta să afirm însă că nu există familii bune la oamenii necredincioși. Totuși, în noi este sădit mai mult decât putem adăuga noi înșine. Se spune câteodată că omul autentic e omul credincios. Această afirmație cuprinde, fără îndoială, un sâmbure de adevăr, deoarece noi – așa cum spune Fericitul Augustin – am fost zidiți pentru Dumnezeu, pentru a petrece în împărtășire cu El. Cel care nu acceptă această împărtășire este, cumva, nelalocul său. Totuși, aici există și o subestimare a planului – cu totul de necuprins cu mintea prin măreția sa – pe care îl are Dumnezeu în privința omului: acesta este deja zidit după chipul Lui, Domnul a suflat deja în fața lui suflare de viață, ca un mare artist, care și-a pus tot sufletul în creația sa îndrăgită. Omului răătăcit, căzut de la Dumnezeu, i se poate arăta calea spre reîntoarcere, spre unirea cu Făcătorul,

# LIBRIS

We know

ca să iasă la iveală ceea ce s-a sădit în el. Și se întâmplă ca un om ce nu l-a cunoscut pe Dumnezeu să manifeste în viața sa calitățile, capacitățile și darurile minunate pe care Domnul i le-a dat de la început. Sunt oameni necredincioși, neîmbisericiti care se pot iubi cu adevărat, pot fi cu adevărat tandri și sinceri. Da, în relațiile lor nu este suficientă profunzime ca aceea de care vorbesc, există riscul epuizării căsniciei lor – dar câteodată simplitatea, integritatea lăuntrică a omului compensează într-o anumită măsură lipsa a ceea ce face realmente autentică viața noastră. Cu cât este mai complicat omul, cu atât are mai multă nevoie de harul lui Dumnezeu. Cu cât este mai simplu, cu atât este mai puțin vulnerabil.

## **„Jumătatea” e una singură?**

Să revenim la problema căutării perechii. Există două perspective diametral opuse. Unii afirmă că nu există aici nici o predestinare și că, dacă nu s-a „legat” relația cu cineva, înseamnă că ea poate fi construită cu altcineva. Alții consideră că Dumnezeu i-a pregătit fiecăruia o „jumătate” și că, dacă, dintr-un motiv sau altul, nu-ți întâlnești această „jumătate”, vei fi condamnat la singurătate, la veșnice căutări sterile. Eu cred că este și nu este adevărat. Cu privire la fiecare om Domnul are un anumit plan ideal – acel maximum pe care, să zicem așa, îl poate atinge omul în viața sa. E vorba

aici nu de planul pur pământesc, ci de om în toate manifestările sale. Spunem despre cineva: „S-a găsit pe sine însuși” – ori, dimpotrivă, „Nu trăiește viața proprie”<sup>1</sup>, subînțelegându-se că omul este fericit atunci când trăiește viața care îi este proprie, potrivită. Nu putem însă cântări proporția procentuală dintre realizare și fericire – și câteodată, chiar dacă în viața omului nu s-a înfăptuit tot potențialul pe care l-a pus în el Domnul, el este totuși fericit și viața lui nu trece în zadar.

Același lucru se poate spune și despre relații. Însuși cuvântul „jumătate” (care, de altfel, e folosit și de către oamenii aflați departe de creștinism) arată că e vorba de o parte egală dintr-un întreg. De aceea, se poate presupune că „jumătatea” e numai una, că există un singur om ce ți se potrivește la modul ideal. Dacă nu l-ai întâlnit pe acela, asta nu înseamnă că el nu există și că teoria „jumătăților” e greșită. Poate că nu ai fost în stare să-ți primești „jumătatea”. Omului i se dă un dar, iar el nici măcar nu ridică mâna ca să îl ia – și darul cade pe jos... Sau l-a apucat prea tare, iar darul era fragil și s-a sfărâmat. Există o mulțime de metafore care explică parțial această nepotrivire.

Există situații când este clar că a avut loc o greșeală, că s-au însoțit oameni absolut nepotriviți nu numai în anumite manifestări particulare, ci în însăși profunzimea lor: se uită în direcții

<sup>1</sup> Expresii ce nu se folosesc ca atare în română, dar sunt frecvent utilizate în limba originalului (*n. trad.*).

LIBRIS | We know books  
diferite, se gândesc la lucruri diferite, prețuiesc lucruri diferite. Ei nu vor putea fi niciodată un întreg, unul va trage întotdeauna hăis, celălalt – cea, și din asta nu o să iasă nimic bun.

Se întâmplă să greșești o dată, de două ori, dar pe urmă să îți găsești totuși omul potrivit – dar poate că pur și simplu la momentul respectiv tu însuți te-ai schimbat deja, și celălalt a trecut și el prin școala vieții. Amândoi ați învățat să iertați, să răbdați, să aveți îngăduință unul față de neputințele celuilalt; ați învățat să iubiți, la urma urmei – poate că, cel puțin în parte, ca urmare a suferinței prin care a trecut fiecare dintre voi.

De aceea, nu trebuie să privim căutarea jumătății ca pe o încercare de a trage biletul câștigător la loterie. Întâlnirea e o minune a lucrării Proniei lui Dumnezeu. Lucrul acesta este destul de greu de înțeles, fiindcă ne aflăm în relație liniară cu ceea ce numim „timp”. Noi avem trecut, prezent și viitor – or, vremea este o categorie... vremelnică, pe când felul cum ne rânduiește Domnul viața se hotărăște nu în mărginitul regim al timpului. Aceasta se petrece în veșnicie, care pentru noi este de nepătruns atâta timp cât încă nu am intrat în ea, și de aceea ni se pare că Domnul a rânduit deja de la un cap la altul viața fiecăruia, că aceasta e predeterminată. De fapt, ceea ce se întâmplă cu noi – că e trimis de la Dumnezeu sau nu – depinde însă de ceea ce facem acum, astăzi, de ceea ce devenim. Sfântul Maxim Mărturisito-

LIBRIS

We know  
books

rul vorbea despre acordul dintre predeterminarea dumnezeiască și libertatea omului: „Domnul hotărăște dinainte ceva în privința noastră potrivit liberei noastre alegeri – potrivit chiar și celei viitoare.” Minte omenească nu poate înțelege lucrul acesta, care se explică doar din perspectiva veșniciei.

De multe ori, oamenii se tem că o să-și rateze perechea, că nu o s-o recunoască. E cu puțință ca Domnul să dea, iar tu să nu vezi? Bineînțeles că da! Frica e însă cu totul de prisos aici. Cine ratează? Omul care trăiește neatent și superficial, obsedat de el însuși și de propriile interese, închis față de tot ce-l înconjoară. Ratează cel pentru care toată această lume n-are valoare. Tocmai de asta trebuie în mod sigur să te temi și cu asta trebuie să te lupți, și atunci n-o să ratezi nimic: nu numai o persoană concretă, ci și foarte multe fenomene care pot – și trebuie – să intre în viața ta.

De regulă, cineva are mulți prieteni tocmai fiindcă nu ratează nimic – și atunci în viața lui o să apară mult mai repede cineva pe care îl va iubi și care va răspunde la această dragoste sau chiar îl va iubi primul. Sunt însă alții care spun: „Eu de oameni nu am nevoie.” Și atunci, de ce suferi atât că îți merge prost în viața personală? „Păi de oameni nu am nevoie, dar de soț/soție am nevoie.” N-o să iasă nimic, căci, dacă n-ai nevoie de nimeni în general, nu o să se găsească pentru tine nici acel unul. Să știți că așa este.